

Expertiza medicală a vitalității în activitatea medicului de familie

Le. Margine, T. Grejdeanu, I. Grossu, *Lu. Margine

Nicolae Testemitanu Department of Social Medicine and Management
Nicolae Testemitanu State Medical and Pharmaceutical University
20/1, N. Testemitanu Street, Chisinau, Republic of Moldova

*Corresponding author: +37369244959. E-mail: sanatapublica@usmf.md
Manuscript received March 03, 2012; revised March 24, 2012

Medical expertise of vitality in the practice of family physician

Vitality medical expertise directly affects health indices including a population's disability. The current problems of Vitality medical expertise are related to the accuracy of examination, respect of laws and the rights of surveyed persons, the problems of rehabilitation and restoring the people suffering in the socio-economic activity, as well as reintegration of persons with disabilities into family life, social, and professional field. Vitality medical expertise is a medico-social activity carried out by medical professionals who appreciate the surveyed person's ability to fulfill his/her role in social and professional functions.

Key words: medical expertise, vitality, family practice, rehabilitation, disability.

Медицинская экспертиза жизнеспособности в деятельности семейного врача

Медицинская экспертиза жизнеспособности играет важную роль в поддержании показателей здоровья населения, включительно показателей инвалидности. Актуальность задач медицинской экспертизы жизнеспособности включают правильность экспертизы, соблюдение законности, соблюдение прав экспертируемых лиц, задачи реабилитации и реинтеграции больных в социально-экономической деятельности, а также реинтеграции инвалидов в семье, обществе и профессиональной деятельности. Медицинская экспертиза жизнеспособности это медико-социальная деятельность, проводимая врачами профессионалами, которая определяет способность экспертируемого лица выполнять свои социальные и профессиональные роли и задачи.

Ключевые слова: медицинская экспертиза, жизнеспособность, семейная практика, реабилитация, инвалидность.

Introducere

În noile condiții de reformă a sistemului sănătății, se reorganizează și activitatea de expertiză medicală a vitalității. Medicina primară și medicul de familie devin veriga principală în coordonarea problemelor de expertiză medicală a vitalității. Rămâne actuală activitatea medicală ce ține de expertiza medicală a vitalității și implementarea de noi acte legislative și normative în acest domeniu, ce ajustează această activitate la reformele sistemului de sănătate.

Este importantă și actuală protecția drepturilor cetățenilor în problemele de expertiză, însușirea și respectarea legislației la acest compartiment, corectitudinea acestei activități la toate etapele de efectuare a expertizei, începând de la medicul de familie și finisând cu Consiliul Medical Consultativ Comun și Consiliul de Expertiză Medicală a Vitalității.

Expertiza medicală a vitalității este o activitate medico-socială, care apreciază abilitatea persoanei expertizate de a îndeplini rolul și funcțiile sale sociale și profesionale.

Vitalitatea este starea organismului, în care abilitățile sale fizice și spirituale permit îndeplinirea funcțiilor și sarcinilor sociale și profesionale în volum deplin.

Invitalitate (nevitalitate, pierderea vitalității) este starea organismului, apărută ca consecință a unei maladii sau traume, care limitează îndeplinirea funcțiilor și sarcinilor sale sociale și profesionale.

Sarcinile expertizei medicale a vitalității:

1. Aprecierea vitalității.
2. Studiarea cauzelor morbidității și invalidității.
3. Elaborarea recomandărilor, privind reintegrarea bolnavilor și invalizilor în viața socială, care permite participarea lor efectivă în activitatea profesională și socială.

4. Aprecierea indicațiilor pentru următoarele categorii de alocații sociale:

- Suport în caz de pierdere temporară a vitalității.
- Pensionare.

Clasificarea pierderii vitalității

1. Temporară (de scurtă durată) – până la 7 luni (rareori – până la 12 luni).

Pierderea temporară a vitalității este starea organismului, cauzată de maladii sau traume care limitează îndeplinirea funcțiilor sale sociale și profesionale și are un caracter reversibil.

2. Permanentă (de lungă durată) – mai mult de 7 luni de zile.

Pierderea permanentă a vitalității este starea organismului, cauzată de consecințele tardive ale maladiilor sau traumelor, manifestate prin deficiențe, incapacități și invaliditate, care limitează îndeplinirea funcțiilor sale sociale și profesionale și are un caracter ireversibil.

Etapele expertizei medicale a vitalității

Există 3 etape în expertiza medicală a vitalității:

- I. Medicul de familie, medicul specialist.
- II. CMC (consiliul medical consultativ), organizat în instituțiile medico-sanitare.
- III. CMC comun, organizat în instituțiile medico-sanitare.
- IV. CEMV (consiliul de expertiză medicală a vitalității), organizație care activează în subordinea Ministerului Protecției Sociale.

Consiliul Medical Consultativ (CMC), rolul și sarcinile

CMC se organizează și funcționează în orice instituție medicală, care dispune de 2 sau mai mulți medici. CMC se creează prin ordinul conducătorului instituției medicale. CMC comun se organizează în cadrul Centrului Medicilor de Familie în comun cu secția consultativă, constituită din 5 membri.

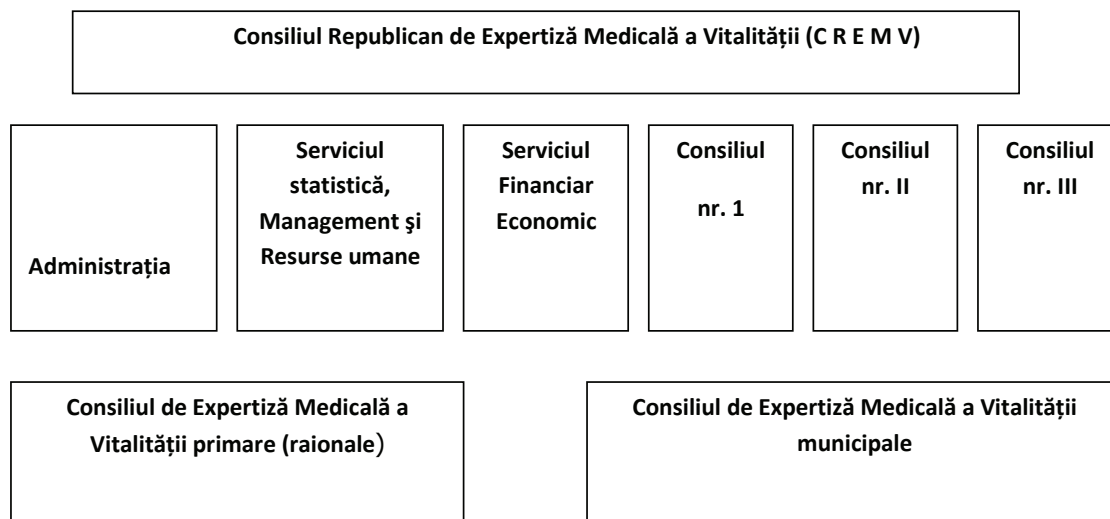

Fig. 1. Organigrama consiliilor de expertiză medicală a vitalității.

Sarcina de bază a CMC este ridicarea nivelului acordării asistenței medicale populației prin aplicarea unui complex de măsuri calitative de profilaxie, diagnostic și tratament, măsuri pentru scăderea nivelului pierderii vitalității și invalidității și măsuri de reabilitare și reintegrare în viața socio-profesională a persoanelor invalide.

Sarcinile CMC sunt următoarele:

1. Controlul evidenței, eliberării, completării și prelungirii certificatelor de concediu medical.
2. Prolungirea concediului medical mai mult de 6 zile conform legii, în caz de boală sau traumă, sau alți factori de pierdere a vitalității.
3. Cercetarea cazurilor de eliberări neîntemeiate a certificatelor de concediu medical.
4. Efectuarea expertizei medicale a vitalității copiilor de până la 16 ani, în caz de apreciere a statutului de „copil-invalid”.
5. Trimiterea bolnavilor la CEMV, pentru:
  - 5.1. Prolungirea concediului medical mai mult de 120 de zile (4 luni).
  - 5.2. Stabilirea gradului de invaliditate.
  - 5.3. Stabilirea % pierderii capacității de muncă.
  - 5.4. Stabilirea mijloacelor de transport și de protezare.
6. Eliberarea certificatelor și concluziilor în caz de:
  - 6.1. Transferare la un lucru cu condiții ușoare de muncă.
  - 6.2. Transferare la un lucru fără factori nocivi.
  - 6.3. Transferare la lucru a orbilor.
- 6.4. Acordarea concediilor academice elevilor și studenților, legate de starea sănătății.
- 6.5. Eliberarea elevilor și studenților de la lecții și examene din cauza problemelor de sănătate.
- 6.6. Indicații medicale pentru tratament balneo-sanatorial.
- 6.7. Aprecierea stării de sănătate a unor categorii de cetățeni (persoane aflate: în afara câmpului de lucru, în cercetare, în privațiune de libertate) la cererea organelor respective.
- 6.8. Aprecierea legăturii cauzale a morbidității și mortalității (după caz) cu: traumatismul de producere, boli profesionale, acțiuni militare ș.a.

Consiliul de expertiză medicală a vitalității (CEMV): rolul și sarcinile

Consiliul de Expertiză Medicală a Vitalității își desfășoară

activitatea în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, decretele Președintelui Republicii Moldova, legile și hotărârile Parlamentului, ordonanțele, hotărârile și dispozițiile Guvernului, Instrucțiunea privind modul de stabilire a invalidității, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și cu alte acte normative.

La baza activității Consiliilor de expertiză medicală a vitalității stă Hotărârea Guvernului Nr.688 din 20.06.2006 „Cu privire la expertiza medicală a vitalității”, cu modificările ulterioare.

Organigrama serviciului de expertiză medicală a vitalității, este reprezentată în felul următor: (fig. 1).

Sarcinile consiliilor de expertiză medicală a vitalității sunt următoarele:

- Să efectueze aprecierea corectă a pierderii capacității de muncă, conform criteriilor medicale și sociale de bază.
- Să informeze populația despre drepturile lor la expertizarea vitalității și despre criteriile de bază ale stabilirii invalidității.
- Să trimită pentru expertizare la consiliile de expertiză medicală a vitalității de nivel republican pacienții dificili în planul expertizei vitalității, inclusiv la solicitarea scrisă a acestora.
- Să analizeze divergențele de diagnostic dintre consiliul primar teritorial și consiliile de expertiză medicală a vitalității de nivel republican și să întreprindă măsuri întru excluderea cazurilor de stabilire incorectă a gradului de invaliditate.
- Să analizeze cauzele invalidității primare și să recomande măsuri de prevenire a invalidității.
- Să conlucreze cu consiliile medicale consultative ale instituțiilor medico-sanitare în scopul investigării complexe și calitative a persoanelor trimise pentru expertizarea sau reexpertizarea medicală a vitalității.
- Să analizeze cazurile de divergențe dintre deciziile consiliilor medicale consultative din instituțiile medico-sanitare și cele ale consiliilor primare teritoriale de expertiză medicală a vitalității.
- Să prezinte conducătorilor instituțiilor medico-sanitare informații cu privire la cazurile de trimitere incorectă a pacienților de către consiliile medicale consultative la consiliile primare teritoriale pentru expertiza medicală a vitalității, precum și cu privire la nivelul invalidității în teritoriul respectiv.

- Să examineze, la solicitare, în comun cu consiliile medicale consultative ale instituțiilor medico-sanitare, persoanele cărora li s-a retras sau li s-a diminuat gradul de invaliditate.
- Să prezinte consiliului medical consultativ argumente privind încadrarea, retragerea sau diminuarea gradului de invaliditate.
- Să participe la familiarizarea populației și autorităților administrației publice locale cu situația la compartimentul invalidității primare și să propună măsuri de ameliorare.
- Să efectueze controlul asupra activității consiliilor primare teritoriale de expertiză medicală a vitalității.
- Să evalueze activitatea consiliilor primare teritoriale de expertiză medicală a vitalității, cu aprecierea calității expertizei vitalității efectuate și acordarea suportului consultativ-metodic necesar.
- Să supună analizei și să țină la evidență cazurile de divergențe între deciziile consiliilor primare teritoriale de expertiză medicală a vitalității și cele de nivel republican.
- Să studieze cauzele și incidența invalidității și să propună măsuri de ameliorare.
- Organizează conferințe practico-științifice pe problemele expertizei medicale ale vitalității.
- Studiază metodele și principiile avansate în domeniul expertizei medicale a vitalității și acordă suport consultativ-metodic consiliilor primare teritoriale de expertiză medicală a vitalității în implementarea lor.
- Elaborează ghiduri și îndrumare metodice privind criteriile de stabilire și evaluare a invalidității.
- Contribuie activ la ridicarea continuă a nivelului de calificare a medicilor în domeniul expertizei medicale a vitalității în cadrul programului de instruire, elaborat de Ministerul Sănătății.
- Oferă asistență consultativă și metodică instituțiilor medico-sanitare privind organizarea activității în procesul de trimitere a pacienților la expertiza medicală a vitalității și eliberarea certificatelor de concediu medical de durată, conform actelor normative în vigoare.
- Efectuează, la solicitare, în comun cu consiliile primare teritoriale de expertiză medicală a vitalității, expertizarea și reexpertizarea pacienților în cadrul instituțiilor medicale specializate (institutul Ftiziopneumologic, institutul Oncologic, spitale de psihiatrie etc.).

Trebuie de menționat faptul că la toate etapele expertizei

medicale a vitalității, medicul de familie este responsabil, prezintă și apără interesele pacientului. Medicul de familie este obligat să cunoască în amănunte toate problemele pacientului ce țin de sănătatea lui, starea socială, familială etc. Chiar și după pensionarea pacientului, medicul de familie este responsabil de sănătatea lui, măsurile de tratament și reabilitare a pacientului.

Concluzii

1. Expertiza medicală a vitalității este un compartiment important în activitatea medicului de familie, este parte componentă a procesului de profilaxie, tratament și reabilitare a pacientului.

2. Cunoștințele profunde ale medicilor în problemele de expertiză medicală a vitalității permit aprecierea corectă a stării de sănătate a pacientului, elaborării noii strategii individuale de tratament, reabilitare și de profilaxie a complicațiilor nedorite ale maladiilor.

3. Prezența medicului de familie este obligatorie la toate etapele de efectuare a expertizei medicale a vitalității, începând cu medicii specialiști, consiliile medicale consultative și consiliile de expertiză medicală a vitalității, în scopul aprecierii ei corecte, apărarea intereselor bolnavului, cât și reabilitarea și integrarea pacientului în societate și viață.

Bibliografie

1. Legea 289 – XV „Privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale” din 22.07.2004.
2. Hotărârea Guvernului RM nr. 469, „Instrucțiunea privind modul de eliberare a certificatului de concediu medical”, din 24.05.2005.
3. Hotărârea Guvernului nr.108 „Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale”, din 03.02.2005.
4. Hotărârea Guvernului Nr.688. „Cu privire la expertiza medicală a vitalității”, din 20.06.2006.
5. Ordinul Ministerului Sănătății și Protecției Sociale nr. 175: „Cu privire la implementarea Instrucțiunii privind modul de eliberare a certificatului de concediu medical”, din 09.06.2005.
6. Ordinul Ministerului Sănătății nr.189, ”Instrucțiune privind modul de completare a certificatului de concediu medical”, din 22.06.2005.
7. Ordinul Ministerului Sănătății nr. 490 ”Cu privire la Consiliile Medicale Consultative”, din 15.07.2010.
8. Serbin V, Grejdeanu T. Expertiza medicală a vitalității”. Chișinău, 2006.
9. Tintiuc D, Grossu Iu. Sănătate Publică și Management. Chișinău, 2007.
10. Арбатская ЮД. Руководство по врачебно-трудовой экспертизе. Москва, 1981.